

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-05-23 Nr. TTP-7

Vilnius

Posėdis įvyko 2023-05-23.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Šilinskas.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Darius Sadeckas – finansų ministrės patarėjas, Audronė Miknevičienė – Finansų ministerijos Finansų politikos departamento vyresn. patarėja, Ieva Žaunierienė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslumo skatinimo politikos skyriaus vedėja.

Profesinių sąjungų atstovai: Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Kristina Krupavičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Egidijus Gedvilas – Lietuvos socialines paslaugas teikiančių darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Irena Petraitenė – Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento vyr. ekspertė, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA Prezidiumo narys, Rūta Skyrienė – asociacijos „Investors’ Forum“ vykdomoji direktorė, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Aušra Žliobaitė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus vedėja.

Kiti asmenys: Tomas Tomilinas – Lietuvos Respublikos Seimo narys, Dalius Gedvilas – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Vida Žagūnienė – Finansų ministerijos Biudžeto departamento Švietimo, kultūros ir socialinių sektorių skyriaus vedėja, Aldona Mickevičienė – Finansų ministerijos Biudžeto departamento Švietimo, kultūros ir socialinių sektorių skyriaus patarėja, Ūla Urbaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės patarėja, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ pakeitimo“ projekto pristatymo.
2. Dėl Trišalės tarybos išvados pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 115 ir 122 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2605.
3. Dėl atostoginių skaičiavimo tvarkos.
4. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų.
5. Kolektyvinių sutarčių stebėsenos pristatymas.
6. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Vytautas Šilinskas, pradėdamas posėdį paklausė, ar Trišalės tarybos nariai turi pasiūlymų posėdžio darbotvarkei bei informavo, kad iš Vyriausybės pusės pasiūlymų nėra.

Trišalės tarybos nariai pasiūlymų neturėjo.

NUTARTA. Patvirtinti 2023 m. gegužės 23 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ pakeitimo“ projekto pristatymo.

Vytautas Šilinskas priminė apie anksčiau Trišalėje taryboje vykusią diskusiją, kai buvo sutarta, kad šiuo klausimu turėtų būti parengtas ir patvirtintas Vyriausybės nutarimo pakeitimas. Informavo, kad Finansų ministerija kaip tik ir parengė projektą, kurį šiame posėdyje pristatys.

Darius Sadeckas, finansų ministrės patarėjas, informavo, kad Finansų ministerija parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuris bus teikiamas Vyriausybei tvirtinti. Jis nurodė, kad buvo įvertintos Tarpinstituciniame pasitarime išsakytos pastabos – siūlymas padidinti dienpinigių normas Lietuvoje (siūloma 28 Eur) ir kitose valstybėse (siūloma 33 Eur), taip pat keliose valstybėse padidintos gyvenamojo ploto normos. Pabrėžė, kad Nutarimo projektas aktualus tiek viešojo, tiek ir privataus sektorių darbdaviams ir darbuotojams. Glaustai pristatė pagrindinius siūlomus pakeitimus: patikslintas Maksimalių dienpinigių dydžių sąrašas; Gyvenamojo ploto nuomos išlaidų normų sąrašas; siūloma patikslinti Nutarimu patvirtinto Dienpinigių mokėjimo tvarkos aprašo 2, 3 punktus ir 5.7 papunktį bei pripažinti neteksiu galios 8 punktą; patikslintos Komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose ir regionų plėtros tarybose taisyklės. Nurodė, kad pastabas, jei tokių dar būtų, Nutarimo projektui galima raštu pateikti per šią savaitę jas tiesiogiai siunčiant Finansų ministerijai, nes numatoma, kad dienpinigių dydžių ir gyvenamojo ploto nuomos dydžių pakeitimai įsigalios nuo 2023 m. liepos 1 d.

Rūta Skyrienė pasitiksino dėl dienpinigių apmokėjimo situacijos, jei iš komandiruočių į Lietuvos Respubliką būtų grįžtama penktadienį, tačiau į darbovietę būtų atvykstama pirmadienį, t. y. ar dienpinigiai būtų mokami už laikotarpį nuo penktadienio iki pirmadienio. Taip pat klausė, ar nebuvo svarstoma pagerinti padėtį valstybės tarnautojams, jei jie norėtų ilgiau prasižesti komandiruočių laiką už savo lėšas, nemokant dienpinigių, tačiau jiems galėtų būti kompensuojamos grįžimo atgal kelionės išlaidos, kaip tai būna privačiame versle.

Kristina Krupavičienė klausė dėl 1.4.1 punkto - ar bus galima sumažinti dienpinigių dydžių normą ne daugiau kaip 50 proc., jei dėl to bus sutarta kolektyvinėje sutartyje.

Ineta Rizgelė pasitiksino dėl išbraukiamo 8 punkto. Kalbėjo, kad renginio organizatorius ir darbdavys gali būti vienas ir tas pats asmuo arba gali būti ir kitokių variantų.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, renginio organizatorius gali būti ir darbdavys.

Aurelija Maldutytė pasitiksino dėl 1.4.2 punkto ir prašė plačiau jį paaiškinti, kai gali būti situacijų, kai darbo nurodymus galima gauti visai iš kitos šalies, kurioje yra darbo vieta.

Dalia Jakutavičė klausė dėl informavimo konsultavimo procedūros – ar jos reiktų tik dėl dienpinigių dydžio, ar dėl visos dienpinigių išmokėjimo tvarkos.

Vytautas Šilinskas paminėjo Darbo kodekso 206 str. 1 d. 10 p. Pasisakė, kad darbdavys turėtų vykdyti informavimo konsultavimo procedūrą.

Povilas Drižas kalbėjo, kad vežėjai pritartų projektui, nors kai kuriose šalyse padidintos normos ir pridės verslui papildomų kaštų. Mano, kad šie siūlymai pagerintų vairuotojų padėtį. Pabrėžė, kad po konsultacijų su Valstybine darbo inspekcija, darbo kokybė neturi būti įvertinta dienpinigių dydžiu.

Vytautas Šilinskas atkreipė dėmesį, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pasiūlė, o Finansų ministerija atsižvelgė ir projekte teikia pakeitimą, kad, kai organizatorius suteikia apgyvendinimą ir maitinimą, papildomi dienpinigiai neturėtų būti mokami.

Darius Sadeckas atsakė į pateiktus klausimus. Būtų laikoma, kad į darbovietę grįžtama penktadienį ir per savaitgalį dienpinigiai nebūtų mokami. Dėl ilgesnio pasilikimo užsienyje ir bilietų apmokėjimo – anksčiau panašias situacijas yra vertinusi Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, kuri įžvelgė tam tikrą galimą interesų konfliktą ir yra pateikusi rekomendaciją vengti tokių situacijų, todėl toks pasiūlymas viešajam sektoriui nebuvo svarstomas. Dėl Kristinos Krupavičienės klausimo atsakė, kad lieka šiuo metu galiojanti nuostata. Kalbėjo, kad dėl maitinimo arba Finansų ministerijos kolegės patikslins atsakymą, arba dar kartą ši nuostata bus peržiūrėta. Dėl informavimo konsultavimo punkto bus pasižiūrėta papildomai kartu su SADM. Taip pat sakė, kad dar bus papildomai įvertinta formuluotė, kai darbdavys yra užsienyje (Aurelijos Maldutytės klausimas).

Vytautas Šilinskas padėkojo Finansų ministerijai už pristatymą ir apibendrino, kad išklaudyta informacija šiuo klausimu, o jei socialiniai partneriai turėtų pasiūlymų, juos per savaitę reiktų pateikti Finansų ministerijai.

NUTARTA:

1. Išklaudyta informacija ir socialinių partnerių pastebėjimai dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“ pakeitimo“ projekto;

2. Prašyti socialinių partnerių pasiūlymus Nutarimo projektui per savaitę pateikti Finansų ministerijai.

2. SVARSTYTA. Dėl Trišalės tarybos išvados pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 115 ir 122 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2605.

Vytautas Šilinskas informavo, kad posėdyje kol kas nėra prisijungusių projekto autorių.

Ričardas Sartatavičius išsakė tvirtą Lietuvos pramoninkų konfederacijos nuomonę, kad šiuo metu nėra jokio reikalo keisti esamą reglamentavimą. Atkreipė dėmesį, kad siūlomu pakeitimu nukentėtų darbuotojai.

Andriaus Romanovskio nuomone, reiktų išklaudyti projekto autorius ir išgirsti, kas juos paskatino siūlyti šiuos pakeitimus. Akcentavo, kad pakeitimai turėtų esminę įtaką. Suminė darbo laiko apskaita jau ir dabar stipriai reguliuojama. Pabrėžė, kad esminiai pokyčiai, jei tokie būtų, turėtų būtų daromi sistemiškai. Pažymėjo, kad Trišalė taryba neturi esminių kritinių pastabų Darbo kodeksui ir dabar esančiai sistemai, tad tokie pasiūlymai neramina. Kalbėjo apie darbdavių susirūpinimą ir prašė socialinių partnerių atsakingai įvertinti.

Kristina Krupavičienė kalbėjo apie pasitaikančius piktnaudžiavimus sumine darbo laiko apskaita, kai darbuotojai dirba viršvalandžius, tačiau darbdaviai pritaiko suminę darbo laiko apskaitą

ir nemoka už viršvalandžius. Nurodė, kad šią nuostatą dėl suminės darbo laiko apskaitos jau reikėtų taisyti. Kalbėjo, kad nuo naujo Darbo kodekso įsigaliojimo per penkerius metus jau matoma kai kurių spragų ir reikia pokyčių.

Artūras Černiauskas kalbėjo, kad derantis dėl suminės darbo laiko apskaitos, nebuvo tikimasi tokio jos taikymo. Sakė, kad darbdaviams ji yra labai patogi. Pasisakė apie savaitinę darbo laiko apskaitą. Siūlo pradėti diskutuoti ir įvertinti, ar tikrai tiek daug visur reikia suminės darbo laiko.

Arvydas Dambrauskas siūlė pradėti diskutuoti ir naujus pasiūlymus teikti Nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje, pvz., dėl to, kad už darbą sekmadieniais reikėtų mokėti daugiau. Pritarė, kad sumine darbo laiko apskaita yra piktnaudžiaujama ir ji naudojama ten, kur nėra būtina. Pasisakė, kad darbuotojams suminė darbo laiko apskaita nėra naudinga. Turi būti kompensuojama už tai.

Aleksandras Posochovas atkreipė dėmesį, kad tokia tvarka dažnai naudojama kultūros srities įstaigose ir įvardijo, kad tai yra piktnaudžiavimas.

Aurelija Maldutytė pabrėžė, kad suminė darbo laiko apskaita reikalinga ten, kur to reikalauja atitinkamas darbo pobūdis, pvz., yra slenkantis darbo grafikas. Todėl norėtų socialinių partnerių supratimo. Pažeidimus, jei tokie yra, turėtų spręsti Valstybinė darbo inspekcija.

Dalia Jakutavičė pasiūlė klausimą perkelti į Darbo santykių komisiją tolimesnėms diskusijoms. Sakė suprantanti, kad lankstumo reikia, bet ne vien tik darbuotojų sąskaita ir pritarė, kad šioje srityje yra problemų.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad pasiūlymų kryptis yra teisinga, reikėtų gerinti darbuotojų sąlygas, tačiau tai yra kompromisas, kuris buvo pasiektas derybų dėl Darbo kodekso metu. Nurodė pritariantis klausimo nagrinėjimo perdavimui į Darbo santykių komisiją. Prašė, kad profesinės sąjungos paieškotų, kokį pakeitimą mainais galėtų pasiūlyti darbdaviams. Reikėtų rasti variantą, kad abi pusės būtų patenkintos.

Tomas Tomilinas, Lietuvos Respublikos Seimo narys, padėkojo už konstruktyvius pasiūlymus. Sakė pritariantis derybinėms procedūroms dėl Darbo kodekso ir pabrėžė, kad derybos galėtų prasidėti būtent dėl šios nuostatos. Kalbėjo apie išpareigojimą didinti kolektyvinių sutarčių skaičių pagal „Pasiūlymas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje“. Išsakė nuomonę, kad tai būtų idealiausia vieta pradėti kalbėti apie šakos kolektyvines sutartis. Sakė besitikintis, kad šis įstatymo projektas paskatins derybas dėl šakinių kolektyvinių sutarčių sudarymo. Pritarė dėl diskusijų tęsimo Darbo santykių komisijoje, taip pat nurodė, kad nėra jokios skubos šiuo klausimu. Kalbėjo, kad lankstumas yra svarbu, bet verslas šiek tiek piktnaudžiauja taikydamas suminę darbo laiko apskaitą.

Andrius Romanovskis atkreipė dėmesį, kad kiekvienas sektorius turi savo specifiką. Kalbėjo, kad pagrindinė priežastis, kodėl yra mažai kolektyvinių sutarčių – nėra nuostatų, kuriomis darbdaviai ir profesinės sąjungos galėtų keistis. Kalbėjo, kad problemas būtų galima identifikuoti įvertinant problemas atskiruose sektoriuose. Nurodė, kad siūlymai dėl Darbo kodekso nuostatų keitimo galėtų būti nagrinėjami ne Darbo santykių komisijoje, bet darbdavių ir profesinių sąjungų dvišalio formato susitikimuose, derybose. Paminėjo anksčiau turėtą dvišalį formatą DK nuostatų peržiūrėjimui.

Kristina Krupavičienė pritarė, kad reikia dialogo, derybų ir susitarimų. Ji kalbėjo apie susidarančias situacijas įmonėse, kai darbuotojai nežino, koks yra jų darbo laikas.

Ričardas Sartatavičius atkreipė dėmesį, kad pasitaikančiais keliais blogais pavyzdžiais nereikėtų iliustruoti visos darbo rinkos. Pritarė, kad reikia kalbėjimosi dėl Darbo kodekso.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad klausimą galima svarstyti ir Darbo santykių komisijoje, ir atnaujinti dvišalės komisijos veiklą. Apgailestavo, kad sprendimai priimami tik gavus nurodymus ir sakė, kad greičiausiai taip bus ir kolektyvinių sutarčių didinimo klausimu. Yra daug probleminių temų Darbo kodekse, kurias siūlo peržiūrėti ir sutarti, ką būtų galima sutarti per šakines kolektyvines sutartis.

Vytautas Šilinskas apibendrina, kad, jei Trišalė taryba nesusitars, klausimą spręs Seimo nariai. Pasidžiaugė, kad yra socialinių partnerių noras tartis ir susitarti, kad rūpimus klausimus spręstų

ne Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir ne Lietuvos Respublikos Seimas. Nurodė, kad klausimas bus nagrinėjamas dvišaliuose darbdavių ir profesinių sąjungų susitikimuose. Pasiūlė pagalbą, jei jos reikėtų. Kalbėjo, kad nepavykus susitarti, klausimas galėtų būti grąžintas į Trišalę tarybą.

Andrius Romanovskis siūlė nenaudoti žodžio „spaudimas“, o jį keisti į žodį „raginimas“, „skatinimas“.

Kristina Krupavičienė pabrėžė ekspertų iš trečiosios šalies, pavyzdžiui, Valstybinės darbo inspekcijos arba Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovų dalyvavimo dvišalėse derybose svarbą, nes, anot jos, profesinės sąjungos neturi pakankamai žmogiškųjų resursų ir stiprių ekspertų.

Arvydas Dambrauskas pritarė Kristinos Krupavičienės nuomonei.

NUTARTA. Klausimą „Dėl Trišalės tarybos išvados pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 115 ir 122 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2605“ nagrinėti dvišaliuose derybiniuose profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų susitikimuose.

3. SVARSTYTA. Dėl atostoginių skaičiavimo tvarkos.

Dalius Gedvilas, Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentas, kalbėjo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacijos nariai informuoja apie susidariusią sistemine problemą, susijusią su atostoginių skaičiavimo tvarka. Informavo, kad skaičiuojant atostoginius, vertinamas paskutiniųjų 3 mėn. darbo užmokestis. Pabrėžė, kad kai buvo ekonomikos kilimas, darbuotojai, ypač grįžę iš užsienio, prašydavo suteikti atostogas vien tam, kad gautų didesnius atostoginius. Šiuo metu, kai einama į recesiją, tam tikrose pramonės šakose atlyginimai natūraliai yra mažinami. Planuodami atostogas vasarą, darbuotojai yra nepatenkinti, kad atostoginiai gali sumažėti. Todėl siūloma priimti Skandinavijos valstybėse naudojamą atostoginių skaičiavimo tvarką, kad atostoginiai būtų skaičiuojami atsižvelgiant į paskutiniųjų 12 mėnesių atlyginimo vidurkį; jei asmuo organizacijoje dirba trumpiau, nei 12 mėn., skaičiuojant atostoginius atsižvelgti į viso išdirbto laikotarpio atlyginimo vidurkį. Dėl tokio siūlymo reikalingas bendras sutarimas. Toks skaičiavimas būtų teisingas darbuotojų atžvilgiu.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad ekonomikos augimo laikotarpiu toks pasiūlymas darbuotojams nebūtų naudingas, tačiau, kai, pavyzdžiui mažėja priedai už pasiektus rezultatus ir mažėja vidutinis atlyginimas, darbuotojams gali būti netgi palanku, ypač jei paskutinius tris mėnesius buvo mažesnės pajamos.

Andrius Romanovskis informavo, kad apklausus Lietuvos verslo konfederacijos narius, buvo įvairių nuomonių, t. y. dalis narių pasiūlymą palaikė, dalis – ne. Nurodė, kad darbdaviams reikėtų daugiau laiko apsitarti pozicijas, kalbėjo apie galimybę rengti vidinį darbinį darbdavių susitikimą. Kita galimybė – perduoti klausimą svarstyti Darbo santykių komisijai.

Ričardas Sartatavičius informavo, kad didžioji dalis Lietuvos pramonininkų konfederacijos narių pasiūlymui pritarė.

Dalia Jakutavičė informavo, kad profesinių sąjungų pusė taip pat norėtų tarpusavyje pasitarti. Savo poziciją ir argumentus pateiktų kitame posėdyje. Kalbėjo, kad darbuotojams didelės pridėtinės vertės nemato.

Kristina Krupavičienė sakė negalinti prieštarauti, jei darbuotojai nori, kad būtų geriau. Kalbėjo apie atostogų grafikus bei įvairias situacijas įmonėse dėl atostogų bei kvietė surasti visiems tinkamą balansą. Sakė sutinkanti, kad pozicijas reikia apsitarti tarpusavyje.

Andrius Romanovskis kalbėjo apie dalį darbuotojų, kurie neina atostogauti, nes traktuoja, kad kaupia savo atlyginimą. Pasisakė apie darbuotojo teisę ir darbdavio pareigą, kad darbuotojas eitų atostogauti.

Vytautas Šilinskas patikslino, kad, vadovaujantis Darbo kodeksu, darbuotojas negali pasirinkti, kada eiti atostogauti. Yra arba atostogų grafikai, arba tai sprendžiama šalių susitarimu. Neinantys atostogauti trejus metus, kai darbdaviai sudarė galimybes atostogauti, netenka atostoginių.

Dalia Jakutavičė mano, kad yra normalu, kai grįžęs iš komandiruotės žmogus prašo atostogų, taip pat akcentavo, kad reikia ieškoti priežasčių, kodėl taip yra daroma. Kalbėjo apie tai, kad Skandinavijoje dalis atostoginių yra neapmokestinama, o taip pat apie gerus pavyzdžius Lietuvos įmonių kolektyvinėse sutartyse.

Daliaus Gedvilo nuomone, klausimą reiktų įtraukti į kito Trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę. Akcentavo, kad šiuo metu tai yra aktualiau darbuotojams. Pakvietė profesines sąjungas įvertinti pateiktą pasiūlymą, kurį pavadino teisingu.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad visos kitos išmokos yra susijusios su 12 mėn. atlyginimu. Pasisakė už pateiktą pasiūlymą, mano, kad tai racionalus pasiūlymas, jos nuomone, pritarus šiam pasiūlymui, būtų objektyvu visiems.

Artūras Černiauskas sakė suprantantis, kad sezoniškumas statybų sektoriuje, viešbučių sektoriuje yra svarbu. Teigė abejojantis, ar tikrai yra naudinga darbuotojui, reiktų surinkti šią informaciją. Atkreipė dėmesį, kad darbdaviai nekalba apie administracinės naštos didinimą.

Ričardas Garuolis pasidžiaugė, kad darbdaviai supranta skandinavišką patirtį. Kalbėjo, kad daugelį klausimų galima aptarti ir išspręsti kolektyvinėse sutartyse.

Vytautas Šilinskas patikslino, kad šią nuostatą būtų galima pakeisti šakos lygmens kolektyvinėse sutartyse. Ragino pagalvoti apie statybų sektoriaus, baldų pramonės sektorių šakines kolektyvines sutartis. Apibendrinamas pasiūlė darbdavių pusei papildomai padiskutuoti šiuo klausimu ir jei bus manoma, kad reikalingas Trišalės tarybos sprendimas, pasiūlyti įtraukti šį klausimą į kitą posėdį. Kvietė darbdavius aptarus pozicijas tarpusavyje taip pat apie tai padiskutuoti ir su profesinėmis sąjungomis.

NUTARTA. Pasiūlyti darbdavių organizacijoms tarpusavyje derinti pozicijas dėl atostoginių skaičiavimo tvarkos ir, esant reikalui, siūlyti šį klausimą įtraukti į kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

4. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų.

Vytautas Šilinskas informavo, kad nėra prisijungusio klausimo pranešėjo ir pasiūlė atidėti šio klausimo svarstymą.

Andrius Romanovskis pasiūlė klausimo neatidėti ir svarstyti šiame posėdyje.

Kristina Krupavičienė taip pat sakė, kad klausimas yra naujas ir aiškus. Pasiūlė procesą pradėti nuo valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių, būtų parodyta graži iniciatyva, kuri galbūt kada nors būtų taikoma ir privataus kapitalo įmonėse. Pabrėžė, kad būtų svarbu profesinių sąjungų atstovams dalyvauti valdybose, kad tinkamai būtų sprendžiamos darbuotojų problemos. Siūlė pritari ti pateiktiems pasiūlymams.

Ričardas Sartatavičius sakė, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija nelabai pritaria šiam pasiūlymui. Išsakė poziciją, kad tai perteklinis ir apsunkinantis valdybos darbą reikalavimas.

Andrius Romanovskis kalbėjo apie tikslą, kad visos valstybės valdomos bendrovės veiktų pagal Akcinių bendrovių įstatymą ir būtų nešališkos, depolitizuotos nuo savo akcininkų ir valdyba veiktų nepriklausomai. Siūlė nepritari ti pasiūlymams ir kol kas nesvarstyti klausimo. Šiuo metu esantis reguliavimas yra pakankamas.

Artūras Černiauskas priminė šio klausimo atsiradimo istoriją, t. y. keičiamas šių įmonių statusas, valdymo struktūra, bet darbuotojo atstovas jau neturi teisės būti valdyboje. Paminėjo netinkamą informavimo konsultavimo procedūrų eiliškumo pavyzdį AB „Lietuvos geležinkeliai“.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad nereikia bijoti, kad, jei kriterijus atitinkantis darbuotojų atstovas bus valdyboje, įmonė nustos veikti. Tokiu būdu darbuotojams suteikiama didžiulė atsakomybė dalyvauti sprendimų priėmime. Nurodė, kad šis projektas apima tik valstybės valdomas įmones, bet neapima dukterinių įmonių. Kalbėjo, kad šis projektas pasieks tik savivaldybių valdomas

įmones. Atkreipė dėmesį, kad stambias įmones, kai yra įmonių grupė, valdo valstybės valdoma įmonė.

Ričardas Garuolis kalbėjo apie geruosius įmonių valdymo pavyzdžius, kai yra **aktyvus** profesinių sąjungų dalyvavimas.

Kristina Krupavičienė akcentavo, kad visur kalbama apie didesnę darbuotojų įsitraukimą ir kvietė apsispręsti, kurią kryptį Lietuva pasirinks.

Andriaus Romanovskio nuomone, nėra problemos dėl darbuotojų atstovų dalyvavimo valdybose. Kalbėjo apie tai, kad šiuo metu keičiasi įmonių valdymo modelis. Pabrėžė, kad valstybės valdomos įmonės pamato stiprius profesinių sąjungų lyderius ir juos integruoja į valdybas. Šiuo metu siūlė nepritarti šiam projektui.

Gediminas Rainys atkreipė dėmesį, kad reikėtų kalbėti apie valstybės kontroliuojamą akcinę bendrovę. Akcentavo, kad reikėtų vartoti terminus, susijusius su įmonių teise, patikslino, kad kalbama apie Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimus.

Aleksandras Posochovas kalbėjo apie būtinybę įtraukti darbuotojų atstovą į valdymo organą, minėjo pasirašomus konfidencialumo pasižadėjimus.

Rūta Skyrienė pateikė Europos valstybių statistiką apie darbuotojų dalyvavimą valdybose. Atkreipė dėmesį, kad Skandinavijos valstybėse dažnai darbuotojus atstovauja personalo vadovas, t. y. nebūtinai profesinių sąjungų atstovai. Mano, kad Lietuvoje dar per anksti valdybose turėti profesinių sąjungų atstovus. Galbūt galėtų būti darbuotojų atstovai, bet labai profesionalūs.

Kristina Krupavičienė minėjo atvejus, kai LPS „Solidarumas“ atstovai kandidatavo į valdybas, tačiau į jas nepateko.

Vytautas Šilinskas apibendrino, kad labai gerai, kad tiek profsąjungos, tiek darbdaviai rūpinasi, kaip bus valdomos valstybės kontroliuojamos akcinės bendrovės. Palaikytų argumentą, kad demokratinis valdymas yra geriau, kolektyviniai sprendimai yra kokybiškesni sprendimai. Tačiau jei tai įpareigojama įstatymu, tai jau nėra demokratinis valdymas. Prašo socialinių partnerių išgirsti vieni kitų argumentus, o darbdavių – kol kas dar neatmesti klausimo. Tai galėtų būti vienas iš klausimų, ką Vyriausybė galėtų pakeisti Darbo kodekse. Klausė, ar Trišalės tarybos nariai pritartų, kad šis klausimas būtų įtrauktas prie kitų klausimų dvišalėse darbdavių ir profsąjungų derybose. Kalbėjo, kad bus paprašyta, kad darbdaviai ir profesinės sąjungos pateiktų sąrašus, kur reiktų atlikti pakeitimus.

Kristina Krupavičienė ir kiti Trišalės tarybos nariai pritarė pasiūlymui.

NUTARTA. Klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų“ svarstyti dvišaliuose derybiniuose profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų susitikimuose.

5. SVARSTYTA. Kolektyvinių sutarčių stebėsenos pristatymas.

Svetlana Kalinauskienė, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyriausioji specialistė, pristatė skaidres „Kolektyvinių sutarčių stebėsenos pristatymas“ (*skaidrės pridedamos*). Pristatydama kolektyvinių sutarčių stebėsenos rezultatus, ji priminė kolektyvinių sutarčių stebėsenos tikslus: užtikrinti visų sudarytų kolektyvinių sutarčių viešumą visuomenei; palengvinti galimybes darbuotojams ginti jų teises, kylančias iš tokių sutarčių; sudaryti galimybę stebėti tokių sutarčių sudarymą bei užtikrinti jų statistikos analizę. Atliekant stebėseną, siekiama nustatyti kolektyvinių sutarčių paplitimą pagal šių sutarčių rūšis, sudarymą viešajame ir privačiame sektoriuose, paplitimą atskirose ekonominės veiklos rūšyse, kolektyvinių sutarčių galiojimo terminus, sąlygas, susijusias su darbo užmokesčiu, darbo ir poilsio laiku, darbo organizavimo formomis, socialinės partnerystės rėmimu. Informavo, kad 2022 m. gruodžio pabaigoje buvo įregistruotos 353 darbdavio, 15 šakos, 5 teritorinio ir 2 nacionalinio lygmens kolektyvinės sutartys. Nuo 2022 m. sausio iki 2022 m. gruodžio mėn. buvo įregistruotos 66 darbdavio, 4 šakos, 1 teritorinio ir 1 nacionalinio lygmens kolektyvinės sutartys. Daugiausiai įregistruota darbdavio lygmens kolektyvinių sutarčių.

Didžioji dalis kolektyvinių sutarčių sudaryta viešajame sektoriuje. Pateikė informaciją apie kolektyvinių sutarčių sudarymą pagal ekonominės veiklos rūšis. Daugiausia kolektyvinių sutarčių sudaryta švietimo ir mokymo, socialinio darbo, globos, kultūros įstaigose, transporto įmonėse. Kalbėdama apie kolektyvinių sutarčių galiojimo terminus nurodė, kad dauguma kolektyvinių sutarčių galioja ketverius metus (163), taip pat yra nemažai neterminuotų kolektyvinių sutarčių (97). Darbo apmokėjimo sistemos kolektyvinėse sutartyse: 59 kolektyvinėse sutartyse, įregistruotose per vienerius metus, yra arba yra paminėta darbo apmokėjimo sistema. 8 darbo apmokėjimo sistemos yra pridamos prie kolektyvinių sutarčių. 13 kolektyvinių sutarčių yra atskiros nuostatos dėl darbo apmokėjimo. Darbo laiko režimas kolektyvinėse sutartyse: 35 kolektyvinėse sutartyse nurodyta, kad darbo laiko režimas reglamentuojamas darbo tvarkos taisyklėse. 11 kolektyvinių sutarčių yra sutarta, kokiais atvejais gali būti taikomas individualus, lankstus darbo laikas (darbdavio ir darbuotojo sutarimu, atsižvelgiant į įstaigos galimybes, pagal direktoriaus patvirtintą lankstaus darbo laiko grafiką, yra pareigybių sąrašas, kurioms gali būti taikomas lankstus darbo grafikas, švietimo įstaigose – kai nėra kontaktinių valandų). Viršvalandžiai. Daugeliu atveju kolektyvinėse sutartyse nurodyta, kad viršvalandžiai gali siekti 220-250 val. arba 180 val. per metus. Mokymosi atostogų apmokėjimas kolektyvinėse sutartyse: dažniausiai yra sutarta, kad mokymosi atostogų metu darbuotojui yra mokamas vidutinis darbo užmokestis. Darbo organizavimo formos kolektyvinėse sutartyse: 19 kolektyvinių sutarčių įrašytos nuostatos dėl nuotolinio darbo, 7 kolektyvinėse sutartyse įrašytos nuostatos dėl ne viso darbo laiko. Darbo valandų skaičius per metus profesinių sąjungų valdymo organų nariams jų pareigoms atlikti kolektyvinėse sutartyse: daugeliu atveju (19 kolektyvinių sutarčių) yra nurodyta, kad profesinių sąjungų valdymo organu nariams pareigų atlikimui yra skiriama 60 darbo valandų per metus. Mokymosi dienų skaičius per metus kolektyvinėse sutartyse: daugumoje (13) kolektyvinių sutarčių yra nurodyta, kad profesinių sąjungų valdymo organu nariams mokymuisi yra skiriamos 5 d. Socialinės garantijos, susijusios su naryste profesinėje sąjungoje: darbdavys skiria lėšų profesinių sąjungų veiklai (5 KS), profesinių sąjungų nariams suteikiamas laisvas apmokamas laikas dalyvauti profesinių sąjungų organizuojamuose renginiuose (9 KS), leidžiama naudotis darbdavio transportu vykti į profesinių sąjungų organizuojamus renginius (2 KS), skiriamos papildomos atostogų dienos profesinių sąjungų nariams (22 KS), papildomos garantijos PS pirmininkui (1) (lankstus darbo grafikas). Kolektyvinėse sutartyse sutartos kitos darbuotojų naudos: nemokama kava, arbata, vaisiai; dalinai apmokamos pietavimo darbe išlaidos; išlaidų už sporto klubo abonemento kompensavimas; kelionės į darbą ir iš darbo kompensavimas; atvežimas į darbą ir iš darbo; premijos stažo, jubiliejaus, vaiko gimimo proga; apmoka skiepus nuo gripo, erkinio encefalito; papildomas darbuotojų draudimas. Kolektyvinių sutarčių taikymo aprėpties pokyčiai: darbuotojų, kuriems taikomos kolektyvinės sutartys, skaičius, lyginant su ankstesniais metais šiek tiek paaugo, tačiau nėra didelis.

Artūras Černiauskas pasitikslino dėl pateiktų duomenų tikslumo sakydamas, kad ne visa informacija būna viešai skelbiama.

Svetlana Kalinauskienė atsakė, kad duomenys yra teikiami iš pateiktų įregistruoti kolektyvinių sutarčių.

Vytautas Šilinskas papildė, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija komentuoja tą statistiką, kurią mato.

NUTARTA. Išklaudyta informacija apie Kolektyvinių sutarčių stebėsenos pristatymą.

6. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Vytautas Šilinskas pasiūlė kito eilinio Trišalės tarybos posėdžio datą – birželio 27 d. bei pasiūlė jį surengti gyvai.

Gediminas Rainys informavo Trišalės tarybos narius, kad birželio 27 d. porą valandų prieš Trišalės tarybos posėdį toje pačioje salėje, suderinus su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija,

norėtų surengti susitikimą - konferenciją Europos socialinių partnerių susitarimo dėl skaitmeninimo kontekste ir pakvietė Trišalės tarybos narius joje dalyvauti.

Trišalės tarybos pirmininkas ir nariai pritarė pasiūlymui.

NUTARTA:

1. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2023 m. birželio 27 d. 14.00 val. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje.

2. Išklaudyta informacija apie tai, kad, suderinus su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, jos salėje 2023 m. birželio 27 d. prieš Trišalės tarybos posėdį planuojama surengti susitikimą-konferenciją Trišalės tarybos nariams.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė